

Sygn. akt I C 618/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2018 r.

Sąd Rejonowy w Rybniku I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Ewa Buczek - Fidyka
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Ewa Klepek

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2018 r. w Rybniku

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko S. L.

o zapłatę

1. oddala powództwo;
2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 900,00 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Ewa Buczek – Fidyka

UZASADNIENIE

W pozwie z 3 kwietnia 2018 powódka (...) Spółka Akcyjna w B., wniosła o zasądzenie od pozwanego S. L. 3.756,14 zł z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od 3 marca 2018r. oraz zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Nakazem zapłaty z 27 czerwca 2018r. wydanym w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt I Nc 1911/18 Sąd Rejonowy w Rybniku uwzględnił powództwo w całości.

W sprzeciwie od tego nakazu pozwany żądał oddalenia powództwa i zasądzenia zwrotu kosztów procesu. Pozwany zarzucał wypełnienie weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym, brak przedstawienia weksla do zapłaty, co oznacza, iż pozwany nie jest zobowiązany do zapłaty odsetek za opóźnienie w spłacie sumy wekslowej. Dodatkowo pozwany wskazał, iż powodowi nie przysługują odsetki umowne za opóźnienie w spłacie sumy wekslowej. Pozwany zarzucił, iż postanowienia w zakresie kosztów ubezpieczenia są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i zgodnie treścią art. 58 § 2 k.c. winny zostać uznane za nieważne, gdyż stanowią niedozwolone klauzule umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Pozwany wskazał, na brak uzasadnienia przez powoda wysokości opłaty przygotowawczej, która jako rażąco wygórowana winna być uznana za niewiążącą i stanowiącą niedozwoloną klauzulę umowną rażąco naruszającą interesy pozwanego jako konsumenta, podobnie jak wysokość wynagrodzenia umownego i kosztów postępowania windykacyjnego, które nie zostały przez powoda uzasadnione.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

14 października 2015 r. pozwany zawarł z (...) Sp. z o.o. w B. umowę pożyczki gotówkowej nr (...) - (...). Pożyczkodawca udzielił pozwanemu pożyczki, której kwota wyniosła 6.128 zł, w tym kwota pożyczki 2.000 zł, koszt ubezpieczenia 3.677 zł, opłata przygotowawcza 451 zł, wynagrodzenie umowne 400 zł. W konsekwencji całkowity koszt pożyczki wyniósł 4.528 zł, przy czym pożyczka miała być spłacana w 48 ratach po 136 zł, przy rzeczywistej stopie oprocentowania 119,10% i rocznej stopie oprocentowania 9,44%. Po potrąceniach z tytułu udzielenia pożyczki pozwany otrzymał ostatecznie 2.000 zł, zaś całkowita kwota do zapłaty wyniosła 6.528 zł. Zabezpieczeniem spłaty pożyczki było objęcie pożyczkobiorcy ubezpieczeniem grupowym w (...) S.A. w W. na podstawie umowy ubezpieczenia nr (...). Pożyczkobiorca zobowiązał się do pokrycia kosztów opłacenia składki ubezpieczeniowej i wyraził zgodę na potrącenie kosztów ubezpieczenia z przyznanej pożyczki. Dodatkowo zabezpieczeniem spłaty pożyczki był weksel in blanco wystawiony przez pozwanego. Jeżeli pożyczkobiorca nie zapłacił w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30. dniowego terminu i wypełnić weksel po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania.

(dowód: umowa – k.32-37, 40-41v, harmonogram – k.38, deklaracja wekslowa – k.39)

Powód przelał na rachunek bankowy pozwanego 2.000 zł tytułem wypłaty z umowy nr (...).

(dowód: potwierdzenie przelewu , k:42;)

W związku z niezapłaceniem przez pozwanego w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, pożyczkodawca wypowiedział umowę pożyczki pismem z 31 stycznia 2018 r. i wypełnił weksel na kwotę 3.756,14 zł.

(dowód: pismo z 31 stycznia 2018r. – k.3, weksel – k.10)

Z tytułu umowy pożyczki pozwany zapłacił 25 rat po 136 zł, łącznie 3.400 zł.

(potwierdzenia przelewów, k:43-66, okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, które nie były kwestionowane przez strony, dodatkowo Sąd uznał za przyznane przez powoda, w trybie art. 229 k.p.c., twierdzenia pozwanego co do łącznej wysokości dokonanych przez pozwanego wpłat na poczet zwrotu pożyczki i aktualnego zadłużenia. Nie budziło to wątpliwości w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sąd oddalił wnioski od dopuszczenia dowodów z dokumentów dołączonych do pisma 5 października 2018r. stanowiły one bowiem kserokopie nie poświadczone za zgodność z oryginałami przez pełnomocnika występującego w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Zarzuty pozwanego w stosunku do roszczenia zgłoszonego przez powoda okazały się zasadne.

Wbrew twierdzeniom strony powodowej Sąd nie wydał nakazu zapłaty na podstawie weksla w postępowaniu nakazowym, uznając iż możliwe było jedynie wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, zasadnicze wątpliwości budziła bowiem kwestia żądania odsetek, które nie zostały określone w wekslu w sposób wynikający z żądania pozwu.

Wobec wniesienia przez pozwanego sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym , w którym kwestionował m.in. ważność części zobowiązania zabezpieczonego wekslem, jak też abuzywny charakter niektórych jego postanowień, spór został przeniesiony ze sfery stosunku wekslowego, na płaszczyznę stosunku podstawowego, którego zabezpieczenie stanowił weksel In blanco. W konsekwencji zarzuty dotyczące prawidłowości wypełnienia weksla i przedstawienia go do zapłaty wobec przeniesienia sporu na stosunek podstawowy nie wymagały

komentarza. Podnieść również należy, że także powódka już w pozwie powołała się na dodatkową podstawę faktyczną i prawną zobowiązania zabezpieczonego wekslem, załączając dokumenty dotyczące wypowiedzenia umowy pożyczki.

W stosunku do umowy pożyczki zawartej przez strony wskazać należy, że znalazły zastosowanie regulacje ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1497) oraz art. 6 i następne ustawy z 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (jedn. tekst: Dz. U. z 2012 r., poz. 1225). Zgodnie bowiem z 3 ust. 1 ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Jak stanowi art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy, za umowę o kredyt konsumencki uważa się umowę pożyczki. Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy.

Oceniając sprawę w tym ujęciu wypada zauważyć, że zawarta pomiędzy stronami umowa odpowiadała powyższym regulacjom. Umowa ta nakładała na pozwanego przede wszystkim obowiązek zwrotu kwoty udzielonej pożyczki. Z materiału dowodowego wynika, że powód miał podstawy do wypowiedzenia umowy. Powód był uprawniony obciążyć pozwanego także kosztami okołokredytowymi oraz naliczać oprocentowanie od kwoty niezwróconego kapitału po wypowiedzeniu umowy.

Zgodzić się należy jednak ze stroną pozwaną, że zapisy tej umowy, w świetle art. 385¹ k.c. stanowiącym o niedozwolonych klauzulach umownych, budzą wątpliwości.

Na wniosek pozwanego zawarty w sprzeciwie od nakazu zapłaty Sąd dokonał zatem indywidualnej, kontroli wzorca umowy.

Jak stanowi powołany przepis postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Zgodnie z § 2, jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Za niezgodnione indywidualnie uważa się te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 3 i 4).

Postanowienia umowy, łączącej strony, nie zostały uzgodnione indywidualnie, bo strona pozwana nie miała na treść umowy jakiegokolwiek wpływu. Umowa ta zawarta została w ramach standardowo stosowanych przez powódkę formularzy oraz ogólnych warunków umownych. Strona pozwana mogła bowiem przystąpić do umowy w zaproponowanym jej kształcie bądź jej nie zawierać. Dowodzi tego treść formularzy i wzoru umowy, którym powszechnie posługuje się powodowa spółka w kontaktach z klientami, jak również zeznania samego pozwanego. Powódka nie wykazała żadnym dowodem, że postanowienia umowy, zwłaszcza w części dotyczącej ubezpieczenia kredytu zostały uzgodnione indywidualnie (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.).

W rozumieniu art. 385¹ k.c. za sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać m.in. działania wykorzystujące np. niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania. Rażąco naruszenie interesów konsumenta zachodzi natomiast w sytuacji, w której w rażący sposób została naruszona równowaga interesów stron umowy przez to, że jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę, formułując konkretne postanowienie umowy. Określenie „rażąco” należy stosować do znacznego

odchylenia przyjętego uregulowania od zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków. Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym.

Oceniając sprawę w tym ujęciu należy stwierdzić, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są w niniejszej sprawie postanowienia umowy pożyczki, upoważniające pożyczkodawcę do pobrania od pożyczkobiorcy, poprzez potrącenie z kwoty udzielonej pożyczki, kosztu ubezpieczenia w wysokości niemal dwukrotności kwoty udzielonej pożyczki. Strona powodowa pomimo zarzutów zawartych w sprzeciwie od nakazu zapłaty nie wykazała, czy, a jeśli tak to w jakiej wysokości odprowadziła składkę na rzecz ubezpieczyciela. Tymczasem sama możliwość ubezpieczenia umowy jest dozwolona i została przewidziana w umowie o kredycie konsumenckim. Zrozumiałym i uzasadnionym jest konieczność zabezpieczenia przez powodową spółkę swoich interesów na wypadek śmierci ubezpieczonego, całkowitej trwałej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji pożyczkobiorcy w wyniku nieszczęśliwego wypadku lub choroby. Niemniej jednak obciążenie pożyczkobiorcy kosztem ubezpieczenia, który niemal dwukrotnie przekracza kwotę udzielonej pożyczki jest działaniem nieuczciwym, nierzetelnym i sprzecznym z dobrymi obyczajami. Za materiału dowodowego sprawy nie wynika, by powód przekazał składkę na rzecz ubezpieczyciela i w jakiej wysokości oraz aby świadczył dla ubezpieczyciela jakiegokolwiek istotne czynności pomocnicze związane z obsługą ubezpieczenia.

Obciążenie pożyczkobiorcy rzekomymi kosztami ubezpieczenia w wysokości 3.677 zł, przy kwocie udzielonego kapitału pożyczki 2.000 zł, jest działaniem rażąco nieuczciwym. Rodzi też pole do dociekań odnośnie wypełniania znamion niektórych przestępstw określonych w przepisach kodeksu karnego. Przy umowie ubezpieczenia jedynym obowiązkiem ubezpieczającego rodzajem konieczność zapłaty jest uiszczenie składki, która zawiera już w sobie koszty działalności zakładu ubezpieczeń i zakładany zysk. Tymczasem strona powodowa nie wykazała, iż składka ubezpieczeniowa została przekazana na rzecz zakładu ubezpieczeń.

Reasumując, skoro zapisy umowy w tej części stanowią niedozwoloną klauzulę umowną, nie są dla strony pozwanej wiążące.

Skoro z zobowiązania pozwanego w wysokości ogółem 6.528 zł, nienależne było 3.677 zł, zaś pozwany spełnił świadczenie w kwocie 3.400 zł, należało przyjąć, iż pozwany spełnił swoje świadczenie w całości. Z podanych przyczyn powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu rozstrzygnięto z mocy art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy. Na koszty te złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w kwocie 900 ustalone wedle § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych adwokatów (Dz. U. poz. 1801 ze zm.).